

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI HAVZA İLÇE RAPORU

**Raporu Hazırlayan: Emre ARSLANBAY
MART 2018**

İÇİNDEKİLER

1. İLÇE KÜNYESİ.....	3
2. GİRİŞ	3
3. SOSYAL YAPI.....	3
4. İKTİSADİ YAPI	4
5. ALT YAPI	5
6. OKA FAALİYETLERİNDE İLÇENİN YERİ.....	6
7. TR83 BÖLGE PLANINDA İLÇENİN YERİ.....	6
8. İHTİYAÇLAR	6
9. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME.....	7
10. KAYNAKLAR	7

1. İLÇE KÜNYESİ

İLÇE	HAVZA
BAĞLI OLDUĞU İL	SAMSUN
NÜFUS (2017)	39.944
YÜZÖLÇÜMÜ ¹	865 km ²
İL MERKEZİNE UZAKLIK	83 km
BELEDİYE SAYISI	1
MAHALLE SAYISI	98

2. GİRİŞ

Havza, kısmen ova kısmen de dağlık engebeli bir arazi üzerinde bulunmaktadır. İlçe merkezi ise, üç tarafı dağlarla çevrili bir vadi içinde kurulmuştur.

İlçe Orta ve Doğu Karadeniz bölgesinin sahil illerini İç Anadolu, Ege, Akdeniz ve Marmara Bölgelerine bağlayan önemli bir karayolu ve demiryolu üzerinde bulunmaktadır. Karadeniz Bölgesinin ve Samsun ilinin giriş kapısı niteliğini taşımaktadır.

İlçede, ılıman deniz ikliminden karasal iklime geçiş özelliği hüküm sürmektedir. Bazı yerlerde Karadeniz iklimi, bazı yerlerde ise karasal iklim hakimdir. Kış aylarında kar yağışı ve buzlanma görülür.

Havza'nın tarihi, Milattan önce 2000'li yıllara dayanmaktadır. Osmanlılar döneminde Amasya'ya bağlı olarak yönetilmiş, 1882 yılında ilçe olmuş, 1925 yılında Amasya'dan ayrılarak Samsun'a bağlanmıştır.

Büyük Önder M. Kemal ATATÜRK, milli mücadele yıllarında 25 Mayıs 1919'da Havza'ya gelerek 18 gün kalmış, milli mücadele ile ilgili ilk önemli çalışmalarını burada yapmıştır. Atatürk'ün o tarihte ikamet ettiği bina, günümüzde Atatürk Evi Müzesi olarak ziyaretçilere hizmet vermektedir. Milli Mücadeleyi fiilen buradan başlatan Mustafa Kemal, Havza'ya daha sonra da üç kez gelmiştir. 25 Mayıs 1919 tarihinde ilçeye gelişi anısına her yıl 1 hafta süre ile "25 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Termal Turizm" festivali

düzenlenmektedir. Halkın yoğun katılımı ile gerçekleşen etkinliklerde yayla şenlikleri, Karadeniz Kırkpınarı Yağlı Güreşleri ve muhtelif konserler tertip edilmektedir.

İlçe, 2004 yılında DPT tarafından Türkiye genelinde yapılan İlçe SEGE çalışmasında 523. Sırada yer almaktadır. Gelişmişlik kademelendirilmesine göre 6 derece arasında 4. derecede gelişmiş ilçeler arasındadır. 2014 yılında OKA tarafından TR83 Bölgesindeki 50 ilçe için yapılan SEGE çalışmasına göre ise 21. Sırada ve 3. derecede gelişmiş ilçeler arasındadır.

3. SOSYAL YAPI

Son 10 yıldır ilçenin nüfusu sürekli bir düşüş göstermekte olup 2007 – 2017 yılları arasında %17,83 düşüş kaydedilmiştir. Nüfusun %39.34'ü 15-44 yaş aralığındadır.

İlçede yaklaşık 200 personelin görev yaptığı 75 yataklı devlet hastanesi yer almaktadır. Huzurevi ve rehabilitasyon merkezinde toplam kapasite 100 kişidir.

İlçede Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesine bağlı olarak 1993 yılında açılan Meslek Yüksekokulu bulunmaktadır. 1 Müdür, 2 Müdür Yardımcısı, 16 Öğretim görevlisi görev yapmaktadır. Okulda, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, İşletme Yönetimi, Terapi ve Rehabilitasyon, Toptan ve Perakende Satış Bölümü/Emlak ve Emlak Yönetimi, İş Sağlığı ve Güvenliği, Sivil Savunma ve İtfaiyecilik bölümleri yer almaktadır. 2016-2017 eğitim öğretim döneminde 1432 öğrenci öğrenim görmüştür.

İlçede, Kredi Yurtlar Kurumuna bağlı olarak faaliyet gösteren yurttaki 426 kız öğrenci kalmaktadır. Ayrıca, Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından kiralanmış otel yurt olarak hizmet vermekte ve bu yurttaki 132 erkek öğrenci barınmaktadır.

İlçede bulunan 61 eğitim kurumunda 7.600 öğrenci bulunmaktadır. Toplam 477 derslikte,

¹ https://www.hgk.msb.gov.tr/images/urun/il_ilce_alanlari.pdf

derslik başına öğrenci ortalaması 17 gibi oldukça düşük bir sayıdadır.

İlçede Halk Eğitim Merkezi ile Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu bulunmaktadır.

İlçede yer alan Atatürk Halk Kütüphanesi'nde 23.000 kitap ve muhtelif eser bulunmaktadır. Kütüphane, aynı anda 75 kişinin yararlanmasını sağlayabilecek kapasitededir.

Gençlik Merkezi yapımı tamamlanmıştır. Muhtelif kurslarda 200 kursiyer eğitim görmektedir.

İlçede 1 kapalı spor salonu bulunmaktadır. 300 kişilik seyirci kapasiteli salon, voleybol, basketbol, masa tenisi, hentbol ve güreş dallarında hizmet vermektedir. Ayrıca, 1 futbol stadyumu (800 kişilik tribünlü, çim zemin ve ızgara sistemli soyunma odaları mevcut) ve 1 adet güreş sahası mevcuttur. Havza Belediyespor Futbol takımı 1. amatör kümede müsabaka yapmaktadır.

İlçe merkezinde modern kentleşme gelişmekte olup bağlı mahallerde de projeye dayalı konutlaşma mevcuttur. Merkez ve bağlı mahallelerde kadastro çalışması tamamlanmış ve yerleşik alan tespiti yapılmıştır.

İlçe merkezinde Havza Belediyesine ait, muhtelif etkinliklerin gerçekleştirilebileceği kültür sarayı mevcuttur.

İlçede 1 yerel gazete ve 3 matbaa mevcuttur.

İlçede Salı günleri sebze pazarı, Cuma günleri hayvan pazarı kurulmaktadır.

4. İKTİSADİ YAPI

Havza ekonomisi büyük ölçüde tarım ve hayvancılığa dayanmakta, başta tahıl olmak üzere fiğ, ayçiçeği, şekerpancarı, tütün ve silajlık mısır ekimi yapılmaktadır.

İlçedeki en önemli iş alanları, kaplıca turizmi ile ilgili termal tesisler, süt ürünleri fabrikası, maden işletmeleri ve un fabrikaları, PVC imalat montaj ile semaver imalathanesi ve küçük ölçekli sanayi işyerleridir.

İlçede 16 adet un fabrikası bulunmaktadır. Un fabrikalarının yıllık üretim kapasitesi 700.000 ton olup fabrikalarda 100 civarında işçi çalışmaktadır.

Özel sektöre ait süt ürünleri fabrikasında yıllık 11 ton süt işlenebilmektedir. Tüm bölgeye hitap eden fabrikada 49 işçi çalışmaktadır.

Ayrıca, yine özel sektöre ait 2 adet linyit işletmesi mevcuttur. İşletmelerin yıllık üretim kapasiteleri 134.000 ton civarındadır ve 50 işçi çalışmaktadır.

İlçede zahirecilikle iştegal eden esnafın daha iyi ortamda ticaret yapmaları için Samsun Ticaret Borsası tarafından satın alınan 35.000 m2 arazi üzerine Zahireciler Yapı Kooperatifi kurulmuş, 2006 yılı eylül ayı itibarı ile faaliyete geçmiştir. Projede Borsa idare Binası, 1 adet kantar ve 56 adet 160 m2 alanlı iş yeri bulunmaktadır. Bu iş yerlerinde yaklaşık 90 işçi çalışmaktadır.

İlçede, Sanayi ve Ticaret Odası, Ziraat Odası, Şoförler Odası, Bakkallar Bayiler Odası, Madeni İşler Odası ve Kahveciler Odası olmak üzere 6 adet meslek odası vardır.

5 adet Banka Şubesi bulunmakta olup bunlar Ziraat Bankası, Halk Bankası, Denizbank, Yapı Kredi ve İş Bankası şubeleridir.

İlçede 24 adet akaryakıt istasyonu bulunmaktadır.

İlçede modern bir hayvan kesim tesisi hizmet vermektedir.

Havza 352.035 dekar ekilebilen tarım arazisine sahiptir. Bu arazinin 14.834 dekarında sulu tarım (%4,2), geriye kalan kısmında 337.201 dekar kuru tarım (%95,78) yapılmaktadır. İlçede 283.000 dekar orman arazisi mevcuttur.

İlçe 8 adet gölet, 1 adet sulama barajı ve 9 adet sulama kooperatifi mevcut olup sulama alanı toplam 2000 hektardır. 12 adet Tarımsal Kalkınma Kooperatifi mevcuttur. İlçede ayrıca süt, meyve, et üreticileri birlikleri ile Samsun Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Havza Şubesi bulunmaktadır.

İlçede 11.559,80 ha. ormanlık saha bulunmaktadır. 62 köyde kesim düzenli olup, odun üretimi yapılmaktadır.

Havza konumu itibarı ile sanayi alanında gelişme potansiyeli yüksek bir ilçe konumundadır. Havza OSB, 2007 yılında kurulmuş olup 96 hektardır. Karma OSB niteliğindeki bölgede yer tahsislerine henüz başlanmış olup yoğun talep almaktadır. Bölgeye yatırım çekme konusunda Ajansımız Samsun Yatırım Destek Ofisi'nin çalışmaları devam etmektedir.

OSB ve genişleme alanında yerli otomobil fabrikasının kurulmasıyla ilgili olarak Ajansımız tarafından ciddi bir hazırlık yapılmış, Samsun Valiliği kanalıyla Cumhurbaşkanlığı, ilgili Bakanlar ve Milletvekillerine sunulmuştur.

Havza TSO'nun farklı meslek gruplarında 155 üyesi bulunmaktadır. İlçede 2 adet Küçük Sanayi Sitesi yer almakta olup otomotiv bakım onarım, tarım aletleri bakım onarım, imalat, kaynakçılık ve orman ürünleri satışı üzerine faaliyet gösteren 150 küçük ölçekli işletme mevcuttur.

Havza vergi dairesinin 2017 yılındaki faal mükellef sayısı 16.393'tür.

İlçe'deki 8 adet kooperatiften biri olan motorlu taşıyıcılar kooperatifinin 205 üyesi bulunmaktadır.

5. ALT YAPI

Samsun – Ankara Devlet Karayolu Havza içerisinde geçmekte olup bu yolun 5 km. si meskun mahal içerisindedir.

İlçe Demiryolu ile Samsun, Suluova ve Amasya'ya bağlıdır. İlçe içerisinde 5 km. demiryolu geçmektedir.

Havza, Merzifon Havalimanı'na 42 km, Samsun Çarşamba Havalimanı'na 109 km ve Samsunport Limanı'na 86 km mesafededir.

İlçe merkezinin içme suyu ihtiyacı 5 ayrı kaynaktan karşılanmakta olup yeterli durumdadır. Havza İçme suyu Arıtma Tesisi tamamlanmış ve SASKİ tarafından işletilmektedir.

İlçenin tüm mahallelerinde elektrik mevcuttur. İlçe merkezinde 11.500, kırsal kesimde ise 91.500 abone bulunmaktadır.

İlçe merkezinde 1 telefon santrali ve 4500 abone bulunmaktadır. Kırsalda ise 12 ana santral ile 1818 abone yer almaktadır.

İlçe merkezinde doğalgaz kullanımı mevcuttur.

İlçede 53° sıcaklıkta kaplıca su kaynağı mevcuttur. Kaplıcalara gelen ziyaretçilerin konakladıkları ve içinde kaplıca suyu olan otel ve moteller bulunmaktadır. 2015 yılı içerisinde otellerde konaklama sayısı 70.000 kişi civarındadır. Kaplıcalarda turizm sezonu özellikle Haziran-Temmuz aylarında başlamaktadır. Her yıl ortalama 300.000 kişi kaplıcalara gelmektedir. Havza İlçesinde mevcut termal kaynaklara bağlı olarak, jeotermal turizmi geliştirmek amacı ile "Samsun Büyükşehir Belediyesi Termal Su Yönetim Birliği" kurulmuştur. Birliğin merkezi Samsun'dur. İlçedeki kaplıca alanları Turizm Bakanlığı tarafından turizm merkezi olarak ilan edilmiştir. Bunlar, 25 Mayıs termal turizm merkezi ve Mevcut Kaplıca Termal turizm merkezleridir. İlçede termal turizmin gelişmesi amacı ile yatırımcı çekmeye yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bölgenin altyapı çalışmaları ve termal suyun buraya taşınması Termal Su Yönetim Birliği tarafından gerçekleştirilecektir. Kaplıca suyunun artırılması amacı ile yeni kaplıca suyu sondajı açılması için çalışmalar devam etmektedir.

Ondokuzmayıs Üniversitesi Havza Meslek Yüksek Okulu Uygulama Oteli ve Fizik Tedavi Merkezi yapım çalışmalarında sona gelinmiştir.

6. OKA FAALİYETLERİNDE İLÇENİN YERİ

İlçe'de Ajansımız mali desteklerine talep bulunduğu gözlenmektedir.

Proje Teklif Çağrılarında toplam 5 adet proje başarılı olmuştur. Toplamda 801 Bin TL hibeye karşılık, 1,55 milyon TL'lik yatırım kazandırılmıştır. Bu projelerden 4'ü KOBİ, 1'i kamu kurumu tarafından uygulanmıştır. 2010 yılı altyapı programı kapsamında, desteklenmeye hak kazanan "Termalde %100 Döngü Projesi" doğrultusunda Samsun-Havza Termal Su Yönetim Birliği, "Mevcut Termal Sisteminin Rehabilitesi, Dağıtım Sistemi Ölçüm İstasyonu Kurulumu ve Kuyubaşı İnhibitör Sisteminin Kurulması" yapımı işi tamamlanmıştır.

1 adet Doğrudan Faaliyet Desteği projesi desteklenmiş olup Havza Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü tarafından "Orta Karadeniz Bölgesinde Bulunan Termal Suların Fizikokimyasal, Mikrobiyolojik ve Tıbbi Olarak Değerlendirilmesi Projesi" uygulanmıştır.

Teknik Destek Programı'ndan 2 adet proje desteklenmiştir. Bunlar, Havza - Muzaffer Tahmaz Rehberlik ve Araştırma Merkezi tarafından uygulanan "Kısa Süreli Çözüm Odaklı Terapi İlke ve Teknikleri Projesi" ve Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından uygulanan "Yaşama Hazırlamak İçin Bilimsel Destek: Tübitak Projesi" dir. Projeler kapsamında gerçekleştirilen eğitimlerden 77 katılımcı faydalanmıştır.

7. TR83 BÖLGE PLANINDA İLÇENİN YERİ

Yeşilirmak Havzası Bölgesel Gelişme Ana Planı'nda Havza ilçesi ile ilgili yer alan projelerden bazıları şunlardır:

- Havza'da termal turizm altyapısının geliştirilmesi
- Ladik İbi ve Havza ovaları sulama projesinin projelendirilerek inşaatının tamamlanması
- Samsun Havza'da termal kaynaklarının seracılıkta kullanımı ve cam sera inşa edilmesi
- Havza'nın Tarihi Kentler Birliği'ne üye olması hazırlıklarını tamamlanması (İlçe TKB'ne üye olmuştur.)

8. İHTİYAÇLAR

İlçe Emniyet Müdürlüğü'nün hizmet binası, lojman ve personel ihtiyacı bulunmaktadır.

Hükümet Konağı'nın deprem yönetmeliği doğrultusunda yıkılarak yeniden yapılması gerekliliği tespit edilmiş olup bu yönde çalışmalar sürmektedir.

İlçede bulunan 6 okul için deprem yönetmeliği doğrultusunda yıkım kararı verilmiştir. Bu nedenle 3 yeni okul ihtiyacı doğmuştur. Milli Eğitim İlçe Müdürlüğü hizmet binası ile bazı okullarda ısı yalıtımı ve doğalgaz bağlantısı yapılması ihtiyacı bulunmaktadır.

İlçe merkezinde spor kompleksi, kapalı sebze meyve pazarı ve otopark ihtiyacı mevcuttur. Kırsal alanlarda ise yol, kanalizasyon, halısaha ve cami ihtiyacı bulunmaktadır.

Atatürk evi Müzesi ve Taş Mektebin restorasyonunun yapılması gerekmektedir.

Tersakan Çayı ve Hacı Osman Deresinin Islahı'nın yapılması gerekmektedir. İlçe içerisinde geçen derenin üzeri, insan ve çevre sağlığına zarar verebileceği düşüncesi ile daha önce kapatılmıştır. Bu şekli ile aşırı yağışlarda İlçe merkezi her an sel tehlikesi ile karşı karşıya olup, bu durum can ve mal güvenliğini büyük ölçüde tehdit etmektedir.

9. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Havza, tarihi ve doğal değerleri ile bölgenin önemli ilçelerinden bir tanesidir. Samsun'un güneydeki giriş kapısı konumundadır.

İlçenin en önemli değeri termal kaynaklardır. Bu kaynaklardan bugüne kadar yeterince istifade edilemediği değerlendirilmektedir. Bölge planında konuya atıf yapılmakta olup kaynakların gerek turizm gerekse seracılık alanında etkin şekilde kullanılması gerekliliği vurgulanmaktadır.

İlçede sanayi, orta ölçekli birkaç firma ile küçük sanayi sitelerindeki küçük ölçekli firmalardan oluşmaktadır. Son dönemde organize sanayi bölgesinin altyapısı tamamlanarak yer tahsislerine başlanmıştır. Organize sanayi bölgesine talep yüksek olup kısa ve orta vadede İlçe ekonomisine hareketlilik getirmesi beklenmektedir. Deniz ve hava limanları ile maden sahalarına yakınlığı ve demiryoluna sahip olması, yatırımlar açısından İlçe için avantaj teşkil etmektedir. Bu anlamda Havza, gelişme potansiyeli yüksek bir ilçe konumundadır.

2017 yılı sonu itibariyle, yerli otomobil üretim fabrikasının ilçede kurulmasıyla ilgili Ajansımız tarafından bir çalışma yapılmıştır. Çalışma, Samsun Valiliği kanalıyla Cumhurbaşkanlığı, ilgili Bakanlar ve Milletvekillerine sunulmuştur.

İlçedeki en önemli sorun göç problemidir. İş imkanlarının yetersizliği nedeniyle İlçe nüfusu her yıl azalış göstermektedir. Bu nedenle ilçede iş imkanlarının geliştirilmesine yönelik projeler uygulanması gerekmektedir. Bu anlamda TKDK, İşkur ve Kosgeb girişimcilik destekleri ön plana çıkmaktadır.

Kurtuluş Savaşı tarihinde oynadığı rol İlçenin sahip olduğu diğer bir önemli değerdir. Bölge planında da atıf yapıldığı üzere, ilçe Tarihi Kentler Birliği'ne üye olmuştur.

10.KAYNAKLAR

Havza İlçe Brifingi

TÜİK verileri

Güncel ilçe haberleri

OKA Proje Veritabanı

OKA Havza İlçe Raporu 2013

İlgili kurum ziyaretleri